

1e Berap 2023

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	4
Inleiding	5
Programma 1: De gemeente waar het goed wonen is	7
Programma 2: Een leefbare gemeente	12
Programma 3: De werkende gemeente.....	14
Programma 4: De dienstverlenende gemeente.....	19
Programma 5: Bedrijfsvoering / overhead	20
Onvoorzien	23
Financiële positie.....	24
Afwijkingen	25
Investerings.....	30
Grondexploitatie	31
Begrotingswijziging	35

Inleiding

Uitvoeren maakt sterk! Dat is de titel van onze begroting 2023 - 2026. In deze begroting spreken we de ambitie uit om samen op weg te gaan naar een sterker Oude IJsselstreek. We gaan plannen die we hebben bedacht en afgesproken realiseren en uitvoeren. Plannen die Oude IJsselstreek sterker maken. Het is een uitdagende opgave. Vooral ook omdat de actuele (inter)nationale ontwikkelingen, ons allemaal (inwoners, bedrijven, collega's en onszelf) raken en bezorgd maken: zoals de langetermijn gevolgen van het coronavirus, de oorlog in Oekraïne, de hoge inflatie (en hoge energieprijzen) en een algemeen gebrek aan vertrouwen in de (nationale)politiek.

Een onzekere tijd op verschillende vlakken. Daar kunnen we niet omheen, maar het weerhoudt ons niet om door te pakken. We werken met lef aan het uitvoeren van onze plannen. Over het algemeen liggen we goed op koers.

De eerste stappen zijn gezet voor de uitvoering van het meerjarenplan vergroenen en klimaatadaptatie. Het nieuwe Akkoord van Groenlo is vastgesteld om uiterlijk in 2050 energieneutraal te zijn. De implementatie van het nieuwe VANG beleid ligt op koers. We stellen een ontwikkelplan op voor het Landschapspark Oude IJssel. Vanuit het gedachtegoed 'Health in All Policies' werken we volop aan de beweging van ziekte en zorg naar gezondheid en gedrag. We bereiden, samen met een breed netwerk aan partners, bijvoorbeeld een subsidieaanvraag voor, voor de wijkgerichte aanpak in Terborg. We zien dat bij schuldhulpverlening het aantal intakes is toegenomen met 50%. Vanuit het Impulsprogramma economie en wonen zijn we een onderzoek gestart naar de gevolgen van woningbouw op het voorzieningenniveau binnen de gemeente. Het bestemmingsplan De Rieze is geactualiseerd en we werken aan een nieuw Regionaal Programma Werklocaties. Vanuit Recreatie en Toerisme ligt de focus op onder meer het recreatief ontsluiten van de Vennenbulten en de realisatie van camperplekken. De nieuwe fietsroute van Ulft naar Bocholt is klaar. Voor het VIP zijn de voorbereidingen voor de eerste activiteiten voor de uitvoering afgerond en heeft de grootste transactie voor grondaankopen plaatsgevonden. Voor een toekomstbestendig agrarisch bedrijfsleven maken we lokale instrumenten die agrarische ondernemers kunnen gebruiken als aanvulling op de gereedschapskist vanuit de provincie. De aanbestedingsprocedure IKC Gendringen is afgerond, investeringen voor realisatie van het deel kinderopvang leidt tot hogere investeringsopgave, die wordt gedekt door huurverhoging. De eerste stappen voor het maken van een plan datagedreven werken zijn gezet. Om onze online dienstverlening te verbeteren, gaan we meer webformulieren ontwikkelen. Zo kunnen bijvoorbeeld inwoners vanaf dit jaar digitaal een bezwaar indienen over de aanslag WOZ. We hebben een startnotitie opgesteld voor de gemeentelijke huisvesting, die we komend jaar verder gaan uitwerken.

Voor de voorbereiding van de nieuwe wijk De Tuit in Varsseveld vragen we extra krediet. Vanwege onder andere de gevolgen van de Achterhoekse woondeal, mogelijke aanpassing tracé A18/N18 en een WOO verzoek. Voor de voorbereiding van de transformatie van de Wesenthorst en omliggend gebied hebben we extra geld nodig voor plankosten: voor interne uren, aanvullende onderzoeken en stedenbouwkundig ontwerp (locatiepaspoort en stedenbouwkundig plan).

Financieel

Deze eerste bestuursrapportage geeft een voorlopig beeld van een tekort van circa 1,2 miljoen. Belangrijkste redenen hiervoor zijn:

- Nieuwe afgesloten CAO voor gemeenteamttenaren (ruim 1 miljoen euro nadelig). Mogelijk compenseert het Rijk een deel hiervan via de meicirculaire, maar dat is nu nog niet bekend.
- Sanering bodemverontreiniging bij zwembad De Paasberg: 0,2 miljoen euro.
- Kosten rond de bouw van IKC de Wijssel (afboeken boekwaarde, sloop- en verhuiskosten) komen op basis van de boekhoudregels ten laste van de exploitatie: circa 0,4 miljoen.

Op basis van de september- en decembercirculaire valt de algemene uitkering vanuit het Rijk zo'n 0,5 miljoen voordeliger uit.

Wij stellen u voor:

1. De 1e Bestuursrapportage 2023 vast te stellen en de afwijkingen middels een begrotingswijziging te verwerken in de Programmabegroting 2023;
2. Het voorbereidingskrediet Varsseveld De Tuit met € 513.525 uit te breiden.
3. Het voorbereidingskrediet De Wesenthorst met € 185.493 uit te breiden.

Verloop saldo begroting (x 1.000)			
	Totaal	Structureel	Incidenteel

Saldo programmabegroting 2023-2026	-636	683	-1.319
Afwijkingen 1e berap			
* afwijkingen exploitatie	-1.214	-1.181	-34
* afwijkingen SD	0	-250	250
Nieuw saldo begroting	-1.850	-748	-1.103

Programma 1: De gemeente waar het goed wonen is

Doelen en acties

1.1- Vergroenen

Stand van zaken

De basis van dit doel is het beleid vanuit de Klimaatagenda en de Visie op Landschap, Natuur en Groene Kernen. Van het totale uitvoeringsprogramma van deze visie heeft u via een memo de laatste stand van zaken ontvangen. Het Uitvoeringsprogramma loopt goed op schema. Dit jaar zijn vastgesteld: het Ecologisch berm- en watergangenbeheerplan en het Biodiversiteitsplan.

Dit jaar werken we aan het Meerjarenplan Vergroenen en Klimaatadaptatie. Dit meerjarenplan heeft als doel klimaatadaptatieve kernen te realiseren waar hitte en wateroverlast onder de streefwaarden blijft. Zo zorgen we voor een gezonde en prettige leefomgeving voor onze inwoners, nu en in de toekomst. Het is een volledig nieuw vakgebied, waarbij sinds enkele jaren wordt gewerkt aan data en modellen om deze (toekomstige) problematiek in kaart te brengen, de Klimaateffectenatlas.

De eerste stappen om deze atlas om te vormen tot een meerjarenplan voor Oude IJsselstreek met werkproces en projectlocaties zijn gezet. Samen met DataLabGO worden de data geanalyseerd en potentiële locaties met knelpunten worden getoetst in de praktijk. Daarna is het nodig om prioriteiten te bepalen en combinaties te maken met onderhoudswerkzaamheden, waarna potentiële maatregelen om de knelpunten op te lossen kunnen worden geformuleerd. Dit vraagt veel maatwerk. De eerste stappen geven al veel inzichten maar dit meerjarenplan is een flinke puzzel.

Naast het meerjarenplan is een praktische start gemaakt met de locatie de Bongerd, een woonlocatie voor ouderen van Wonion en naastgelegen parkeerplaats Debbeshoek in Ulft. Het klimaatadaptatieve ontwerp voor deze locatie in samenwerking met Wonion is in de maak. De eerste reacties van de bewoners zijn positief. De verwachting is dat in de tweede helft van 2023 gestart kan worden met de uitvoering. Van deze praktische aanpak leren we ook veel dat ons helpt bij het ontwikkelen van het meerjarenplan.

Doelen en acties

1.2- Energietransitie

Stand van zaken

Voor de uitvoering van het klimaatakkoord heeft het Rijk budget vrij gemaakt voor extra (ambtelijke) capaciteit. Dit budget is vanaf 2023 beschikbaar tot 2030. Het geld kan een flinke impuls aan de uitvoering van het klimaatakkoord geven. Het geld is voor 2023 aangevraagd, maar nog niet ingezet. De middelen moeten binnen twee jaar worden ingezet.

In het eerste trimester van 2023 is het derde Akkoord van Groenlo vastgesteld. De ambitie is om uiterlijk in 2050 energieneutraal te zijn. Er wordt gewerkt aan een regionale uitvoeringsagenda waarbij de doelen gekwantificeerd worden. De RES doelen voor de opwek van duurzame energie worden hierin meegenomen. In het nieuwe Akkoord van Groenlo nemen we meer tijd om energieneutraal te worden, vooral omdat de warmtetransitie (van het gas af gaan) niet voor 2030 gereed zal zijn. We zijn begonnen in twee dorpen (Varsseveld en Silvolde) om de warmtetransitie vorm te geven. Er zijn gesprekken met de inwoners en er wordt een DUP (dorpsuitvoeringsplan) gemaakt.

Voor alle inwoners die hun woning willen verduurzamen (isolatie) zijn er inmiddels verschillende regelingen. Naast informatie en advies van het Energieloket Achterhoek zijn er leningen en subsidies voor woningeigenaren. De hoogte van de subsidie is afhankelijk van het inkomen: max. € 600 voor ieder inkomen, max. € 1500 voor een gezinsinkomen tot modaal en max. € 3000 voor mensen die energietoeslag hebben gehad. Er is tevens een programma in de maak voor woningen met een laag energielabel, dat zich richt op ontzorging, subsidies en leningen. Wonion is actief met verduurzamen van de woningvoorraad voor huurders.

De aanpak energiearmoede richt zich, naast de woningisolatie, vooral op kleine maatregelen en gedragsverandering. We zijn begonnen met energiecoaching en een witgoedregeling. De doelgroep bereiken is een uitdaging. Net als het vinden van voldoende energiecoaches.

Er zijn inmiddels vier omgevingsvergunningen voor zonnepanelen afgegeven. Deze zonnepanelen zijn nog niet gebouwd. We blijven actief om zon op daken te promoten, vooral voor bedrijven. Achterhoek Ondernemt Duurzaam wordt afgerond. Er komt een nieuw regionaal centrum voor ondernemers (DOA) voor vragen rond verduurzaming van bedrijven.

Het burgerinitiatief BEOIJ heeft een succesvol energiefestival gehouden op 4 februari. Er waren bijna 1500 bezoekers. De dag had het thema "doe gewoon watt". BEOIJ heeft inmiddels een energiecoöperatie opgericht. Er zijn nog geen concrete projecten gerealiseerd.

Doelen en acties

1.3- Bouwen en Wonen

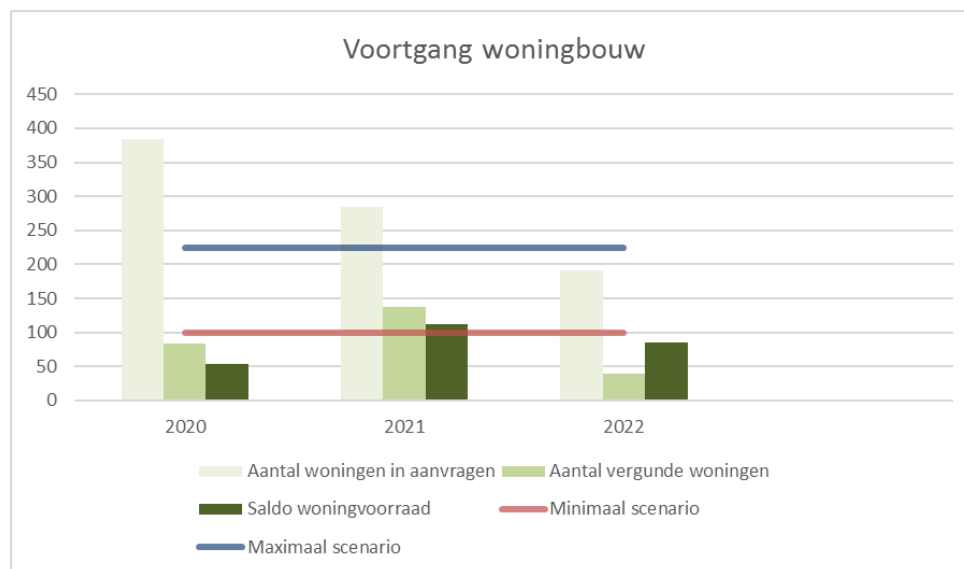
Stand van zaken

Nieuwbouwprogramma

Het woningbouwprogramma voor Oude IJsselstreek is in 2021 vastgesteld op 2250 woningen tot en met 2030. We liggen op koers om de komende jaren fors meer woningen te bouwen. Er zit een groot aantal (bestemmings)plannen in de pen en het tempo gaat in de komende jaren verder omhoog. Zeker wanneer de uitleglocaties in ontwikkeling genomen worden.

Wel zien we voor het eerst sinds geruime tijd een afkoeling van de woningmarkt, deze zorgt ervoor dat de uitvoering van vergunde projecten door de ontwikkelaar in afwachting op betere tijden uitgesteld of zelfs afgesteld kunnen worden. Het zet mogelijk ook een rem op het indienen van nieuwe woningbouwplannen. Het is op dit moment onzeker hoe sterk de afkoeling zal zijn en hoelang deze zal aanhouden. Ondertussen zetten we alles op alles om onze woningbouwambitie in te vullen.

Jaarlijks overzicht voortgang woningbouw t/m 31 december 2022. Bron: rapportage voortgang woningen 2022, d.d. 2 maart 2023.

Nationale Woon- en Bouwagenda, Regionale Woonagenda en Woondeal

In maart 2022 is Nationale Woon- en Bouwagenda gelanceerd. Het Rijk herneemt hiermee deels de regie op volkshuisvesting en zal de komende jaren met aanvullende wetgeving komen. Deze maakt het mogelijk meer sturing te geven aan de woningmarkt. Dat het Rijk de regie deels herneemt is een positieve ontwikkeling. Het laat zien dat het tekort aan woningen een breed maatschappelijk probleem is en dat het maken van keuzes op nationaal, provinciaal en lokaal niveau nodig is.

Het Rijk heeft met de provincies en gemeenten in de Woondeal afspraken over het woningbouwprogramma gemaakt. In de Woondeal Achterhoek is afgesproken dat er 8390 woningen gebouwd worden. Ruwweg in de verhouding 1/3 sociale huur, 1/3 betaalbare huur- en koop en 1/3 dure huur- en koop. Tegelijk met het proces van de Woondeal is de Regionale Woonagenda geactualiseerd, deze is begin dit jaar vastgesteld. Onze ambitie om 2250 woningen in Oude IJsselstreek te bouwen is daarin opgenomen. De uitleglocaties zijn als 'agendaproject' benoemd, omdat deze cruciaal zijn bij het invullen van onze ambitie.

Een deel van de gewenste woningen, vooral in het goedkope en betaalbare segment, heeft een onrendabele top. Dat betekent dat deze zonder ondersteuning door het Rijk niet gebouwd zullen gaan worden. Een dekking hiervoor is er op dit moment nog niet. Dit geldt ook voor het tekort aan (ambtelijke) capaciteit, bereikbaarheid van de regio en stikstofdepositieruimte. Wij zijn hierover blijvend in gesprek met het Rijk en de provincie.

Uitleglocaties

Op de uitleglocaties is ruimte voor tussen de 1400 en 1850 woningen. In de zomer van 2022 is het locatiewaarschuwing voor De Tuit (Varsseveld-West) vastgesteld. Op basis daarvan is gestart met het stedenbouwkundig ontwerp, waarover we in gesprek zijn met eigenaren, de woningbouwcorporatie, omwonenden en andere belanghebbenden. Voor het woningbouwprogramma sluiten we zo veel mogelijke aan bij de verdeling uit de Woondeal. Ook zijn we begonnen met het bestemmingsplan en exploitatieplan. Wij willen nog dit jaar het (ontwerp)bestemmingsplan ter inzage leggen en daarmee de formele procedure starten. Daarnaast zijn we in januari eigenaar geworden van de eerste 3 hectare grond in het plangebied. In januari zijn we gestart met het locatiewaarschuwing voor Varsseveld-Noord, dat later dit jaar de basis is voor het stedenbouwkundig ontwerp.

In maart 2022 heeft het college de startnotitie voor Lentelieven en Biezenakker vastgesteld. Medio september is de eerste informatieavond voor belangstellenden gehouden voor deze projecten. Eind januari en begin februari van 2023 zijn de concept locatiewaarschuwingen gepresenteerd. De avonden zijn onder grote belangstelling bezocht. Dit voorjaar starten we met de vertaling van het locatiewaarschuwing naar het stedenbouwkundig plan. De bewoners in het gebied zijn al volop betrokken in het gebied en in deze fase krijgen ook de omwonenden volop ruimte om mee te kijken en denken in de plannen. Dit wordt gewaardeerd en levert ons waardevolle input op.

Flexwoningen

In december 2022 is het aangepaste kader vastgesteld en zijn de locaties bevestigd. De uitvraag aan potentiële ontwikkelaars voor de flexwoningen loopt op dit moment. Wij willen voor de zomer de beoordeling van de inschrijvingen afronden. De ontwikkelende partij kan na de zomer met de aanvraag voor de omgevingsvergunning aan de slag. Hiermee bieden we een oplossing voor de ergste woningnood voordat de productie van reguliere woningen goed op gang komt.

Kleine Kernen Aanpak

Met provinciale subsidie is in 2020, 2021 en 2022 in zes van onze acht kleine kernen de woningbouwbehoefte in beeld gebracht en zijn locaties voor nieuwbouw aangewezen. De dorpsbelangenorganisaties zijn hierbij een belangrijke sturende kracht en de inwoners hebben zo veel invloed op welke woningen waar gebouwd gaan worden. Dit draagt bij aan de leefbaarheid in onze kleine kernen. De eerste woningen worden inmiddels gebouwd en van een aantal plannen loopt de planologische procedure. De provinciale subsidie is gestopt. De kleine kernen aanpak ervaren wij als waardevol. Deze willen wij eens per vijf jaar herhalen, hiervoor is budget opgenomen in de begroting. Eerst voeren wij samen met de dorpsbelangenorganisaties een evaluatie uit. De evaluatie is nog niet gestart. Daarna kunnen we deze aanpak verder uitrollen in de kleine kernen waar deze nog niet heeft plaatsgevonden en op termijn een tweede tranche starten zodra de plannen uit de eerste tranche gerealiseerd zijn.

Risico's

Een tekort aan personeel geldt niet alleen voor de gemeente maar voor alle partners in de gehele bouwketen. Daarnaast is er schaarste als het gaat om duurzame grondstoffen en de aanhoudende inflatie speelt ons parten. We zullen daarom naast de reguliere woningbouw ook blijven zoeken naar innovatieve oplossingen zoals betaalbare bouwconcepten, modulaire bouw en flexwoningen.

De tolerantie ten opzichte van woningbouwplannen neemt af. Vrijwel iedereen onderschrijft nut en noodzaak van de bouw van nieuwe woningen. Toch ziet men vaak dat deze het liefst elders en/of op een andere manier gebouwd worden. Met het toenemen van het aantal woningbouwplannen dat in procedure gaat, zien we ook een toename van het aantal zienswijzen, bezwaren en/of beroepzaken. Het behandelen daarvan is tijdrovend en werkt vertragend.

Doelen en acties

1.4- Landschapspark Oude IJssel en DRU Industriepark

Stand van zaken

Landschapspark Oude IJssel

In het eerste kwartaal van 2023 is gewerkt aan het opstellen van een ontwikkelprogramma, waarin met name gekeken wordt naar de rol van de gemeente en te doorlopen processen. Tegelijkertijd zijn allerlei projecten en initiatieven ingezet of in behandeling. Denk hierbij aan de ontwikkeling van het zorgpark Warmse Water; het woonzorgpark van Zozijn aan de Oude IJsselweg.

DRU- Industriepark

De externe procesregisseur heeft het feitelijke haalbaarheidsonderzoek afgerond. De besluitvorming of en hoe verder te gaan met de uitkomsten daarvan ligt momenteel bij de raad. Besluitvorming in de raad wordt afgewacht voordat we een volgende stap kunnen zetten.

Doelen en acties

1.5- Vitaal buitengebied

Stand van zaken

Door het Rijk en de provincie wordt gewerkt aan nieuw beleid. Voor de opgaven in het landelijk gebied heeft het Rijk het Nationaal Programma Landelijk Gebied (NPLG) opgesteld. De provincie is in 2022 gestart om voor Gelderland middels het programma Vitaal Gelders Landelijk Gebied (VLGG) een vertaalslag te maken van de nationale NPLG-opgaven (natuur, water en klimaat). In het VLGG worden afspraken gemaakt tussen het Rijk en de provincie. De provincie werkt aan het VLGG op basis van vijf uitgangspunten die in de Statenbrief van 15 november 2022 ter consultatie zijn vrijgegeven. In samenwerking met de regio Achterhoek is in april '23 een gezamenlijke reactie gegeven op de vijf uitgangspunten voor het VLGG. Het VLGG met bijbehorende financieringsopgave moet medio 2023 door de provincie aan het Rijk worden aangeboden.

Daarnaast werkt de provincie aan het opstellen van Regioarrangementen, waarin opgaven en bijbehorende (ruimtelijke) keuzes integraal worden uitgewerkt. Een onderdeel hiervan zijn de ontwikkelingen in het landelijk gebied. De provincie is hierover met alle gemeenten en het waterschap in gesprek om uiteindelijk afspraken te maken in een Regioarrangement Achterhoek. Het Regioarrangement is het gezamenlijk perspectief van Rijk, provincie, gemeenten en waterschappen op de opgaven voor de Achterhoek voor de komende 20 tot 30 jaar. Vanuit onze regio is aan de provincie verzocht om ondanks de hoge tijdsdruk aandacht te blijven houden voor voldoende input.

In afwachting van de uitwerkingen op Rijks en provinciaal niveau gaan we opnieuw kijken naar de lokale aanpak en de rol van de gemeente binnen deze complexe opgave. Daarom is er nog geen financiële doorvertaling gemaakt van aanvullende maatregelen die wij lokaal kunnen bieden in onze 'gereedschapskist', naast de huidige instrumenten die we al bieden of nog gaan bieden (zoals het Landschapsfonds en het Uitnodigingskader Wonen in het buitengebied).

Doelen en acties

1.6- Grondstoffen en circulariteit

Stand van zaken

De implementatie van het nieuwe VANG-beleid ligt behoorlijk op koers. De benodigde personele uitbreiding is gerealiseerd: de tweede afvalcoach en een ondersteuner van het Team Beheer zijn gestart. Er is nu meer toezicht op de kwaliteit van het gescheiden aangeboden PBD en GFT. Via de Scheidzooi-campagne is op de gemeentepagina en sociale mediakanalen van de gemeente extra aandacht voor het goed scheiden van de verschillende grondstoffen.

De voorbereidingen voor de introductie van een tarief voor het per keer aanbieden van restafval per 1 januari 2024 zijn in volle gang. De registratie raakt op orde en de eerste denkrichting voor de nieuwe tarieven stond centraal op een werkbijeenkomst van de raadscommissie FL op 6 april. Besluitvorming over de hoogte van de tarieven is voorzien in de raadsvergadering van september.

De campagne over alle wijzigingen is in voorbereiding. Verder is het plan klaar voor de introductie van het gescheiden ophalen van GFT+etensresten bij de adressen waar dit nog niet mogelijk was (gestapelde bouw). Start is voorzien in het najaar. De containers hiervoor worden binnenkort gekocht. Ook voor wijzigingen voor maatwerkadressen ligt een plan klaar.

Eén van de maatregelen uit het nieuwe VANG-beleid is dat in 2024 of in 2025 het GFT in de zomer vaker wordt opgehaald en PBD structureel vaker. Als gevolg van de huidige krapte op de arbeidsmarkt en alle ontwikkelingen op het PBD-dossier (statiegeld en vervuiling), is inmiddels duidelijk dat meer ophaalrondes in 2024 niet haalbaar zijn. We hopen dit in 2025 te kunnen realiseren.

Doelen en acties

1.7- Omgevingsagenda Oost

Stand van zaken

Het regionale ontwikkelperspectief waartoe in het kader van de Omgevingsagenda Oost een aanzet is gegeven, wordt momenteel verder uitgewerkt tot het Ruimtelijk Perspectief Achterhoek (RPA). Het RPA gebruiken we als input in het Regioarrangement voor de Achterhoek waaraan de provincie werkt. Op dit moment bestaat geen eenduidig beeld hoe concreet de Gelderse regioarrangementen eruit gaan zien. Duidelijk is wel dat de arrangement uitwerkingen van alle regio's met elkaar een beeld op hoofdlijnen geven voor welke functies waar in Gelderland ruimte wordt geboden.

Momenteel werkt de provincie Gelderland bovendien aan het opstellen van het uitvoeringsprogramma Vitaal Landelijk Gebied Gelderland (VLGG). Dit met het doel om de Gelderse uitvoeringsopgaven in het kader van het Nationaal Programma Landelijk Gebied in beeld te brengen en hieraan uitvoeringsmiddelen te labelen.

Waar het Regioarrangement met name een ruimtelijk beeld op hoofdlijnen schetst en het VLGG een programmerend karakter heeft, biedt de EO Weijers prijsvraag ons de mogelijkheid om een innovatief en inspirerend toekomstbeeld te schetsen voor onze Regio.

Op 3 april is de Achterhoekraad bijgepraat over het verloop van bovenstaande processen die conform de huidige planning allemaal in 2023 moeten zijn afgerond.

Programma 2: Een leefbare gemeente

Doelen en acties

2.1- Gezond leven

Stand van zaken

Vanuit het gedachtegoed 'Health in All Policies' werken we volop aan de beweging van ziekte en zorg naar gezondheid en gedrag. Hieronder staan enkele belangrijke ontwikkelingen uit het afgelopen kwartaal verder toegelicht.

Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA)

De doelstelling om de gezondheid en de kwaliteit van leven van onze inwoners te verbeteren krijgt een flinke impuls via het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA). Het GALA is begin februari ondertekend door de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG), GGD GHOR Nederland, Zorgverzekeraars Nederland (ZN) en het ministerie van VWS. De stip op de horizon van het GALA is een gezonde generatie in 2040 met weerbare gezonde mensen die opgroeien, leven, werken en wonen in een gezonde leefomgeving met een sterke sociale basis. Met ondertekening van het GALA komt er ook een substantiële financiële impuls naar gemeenten toe om de doelen uit het akkoord te behalen.

Het GALA is een financiële steun in de rug voor de uitvoering van onder andere de drie speerpunten uit de lokale gezondheidsnota 'Gezonde kansen in Oude IJsselstreek': kansen(on)gelijkheid, mentale gezondheid en vitaal ouder worden.

Wijkgerichte aanpak in Terborg

De GGD Noord- en Oost-Gelderland heeft samen met de gemeente Oude IJsselstreek in samenwerking met een breed netwerk aan partners een grote subsidieaanvraag voor de wijkgerichte aanpak van het programma 'Een rookvrij leven voor iedereen' voorbereid.

De aanvraag is gedaan voor Terborg, omdat uit diverse gezondheidsindicatoren blijkt dat Terborg slechter scoort dan andere gebieden in Oude IJsselstreek. De belangrijkste doelstelling van de wijkgerichte aanpak is om gezondheidsproblematiek en andere sociale problemen in samenhang aan te pakken.

Samen Sterker Thuis

Steeds meer ouderen weten de weg te vinden naar het team van Samen Sterker Thuis. Het team ondersteunt inwoners bij het langer en zelfstandiger thuis blijven wonen. Samen met de inwoner bekijken we wat echt nodig is. Het accent ligt daarbij op het behoud van wat een inwoner zelf kan, wat aangeleerd kan worden (herleren of ook wel re-ablement genoemd). En wat er mogelijk is met hulpmiddelen, zorgtechnologie en ondersteuning van familie, vrienden en kennissen. De eerste positieve ervaringen zijn actief gedeeld via verschillende communicatiekanalen.

Ervaren gezondheid in gezondheidsmonitors

Uit de Gezondheidsmonitor van de GGD Noord- en Oost-Gelderland blijkt dat de ervaren gezondheid van middelbare scholieren is toegenomen: 88 procent van de middelbare scholieren ervaart de gezondheid als (zeer) goed. In 2019 was dit nog 85 procent. Het gemiddelde in de Achterhoek ligt op 84 procent en het gemiddelde in Nederland is 83 procent.

De ervaren gezondheid van jongvolwassenen (16 tot en met 25- jarigen) is echter fors gedaald: 64 procent van de jongvolwassenen ervaart de gezondheid als (zeer) goed. In 2019 was dit nog 78 procent. Het gemiddelde in de Achterhoek en in Nederland ligt ook op 64 procent.

De resultaten uit de Gezondheidsmonitor voor volwassenen en ouderen zijn op dit moment nog niet beschikbaar. Het is de verwachting dat deze resultaten nog voor de zomer beschikbaar zijn.

Doelen en acties

2.2- Meedoen

Stand van zaken

We geloven in een inclusieve samenleving waarin iedereen mee kan doen en iedereen meetelt. Door inwoners een uitkering te geven creëren we een afhankelijkheidspositie en laten we talenten en kwaliteiten onbenut. Het is onze ambitie dat alle inwoners op hun eigen manier meedoen.

Ondersteuning bij verkrijgen en behouden van werk

In het eerste kwartaal heeft de focus gelegen op de doorontwikkeling van de werkprocessen rondom de intake, de in te zetten re-integratiemiddelen en het gebruik van systemen. In het tweede kwartaal worden de opbrengsten geïmplementeerd om de inwoner nog beter te kunnen ondersteunen. Daarnaast wordt er ingezet op de uitbreiding van het netwerk van werkgevers, onder andere door de ontwikkeling van een sociaal akkoord.

Ondersteuning bij bestaanszekerheid

Op dit moment treffen we de voorbereidingen om in de tweede helft van 2023 de energietoeslag opnieuw uit te keren aan de inwoners met een inkomensniveau tot 130% van de norm inkomensondersteuning. Er is een stijging van bijna 50% in het aantal intakes voor schuldhulpverlening.

STOER geeft op dit moment vorm aan de evaluatie van de Maatschappelijke banen.

Doelen en acties

2.3- De bedoeling

Stand van zaken

Voor het werken volgens de bedoeling is een vervolg gegeven aan de verbinding en de dialoog met medewerkers onderling en met onze samenwerkingspartners. Op deze manier is onder andere de verordening op een aantal onderdelen aangepast en worden de beleidsregels in het tweede kwartaal onder de loep genomen.

De organisatieontwikkeling, waarbij gewerkt wordt aan het vormen van één eenheid sociaal domein waarin zowel beleid als uitvoering voor het sociaal domein worden samengevoegd, heeft in de afgelopen periode tijd en aandacht gevraagd. Deze ontwikkeling biedt echter ook de kans om in het tweede half jaar een vervolgstap te maken op integraal sturen op onderlinge verbindingen en het werken volgens de bedoeling in het hele sociale domein.

We leren door te doen en we vinden het belangrijk om inzichtelijk te maken wat we leren en wat we daarmee doen. Een aantal collega's is daarom gestart met een training om dit leerproces beter inzichtelijk te maken en te monitoren welke veranderingen we realiseren in het werken volgens de bedoeling.

Programma 3: De werkende gemeente

Doelen en acties

3.1- Impulsprogramma economie en wonen

Stand van zaken

Op het onderdeel impulsprogramma zijn we qua woningbouw niet alleen begonnen met het vormgeven van de uitleglocaties, maar ook gestart met het onderzoek naar de gevolgen van woningbouw op het voorzieningenniveau (onderwijs, sport, cultuur, verenigingen etc.) binnen de gemeente. Over het algemeen kan gesteld worden dat de geplande nieuwbouw ook nodig is om bestaande voorzieningen in stand te houden of te versterken.

Op het vlak van (duurzame) energie hebben we opdracht verstrekt om de mogelijkheden voor gezamenlijke energie-opwek en energiegebruik voor de bestaande bedrijven in Varsseveld in beeld te brengen. De resultaten worden dit jaar verwacht. Verder hebben we samen met de Agem en Liander een bijeenkomst georganiseerd voor bedrijven van de IJsselweide, als onderdeel van het toekomstbestendig maken van de IJsselweide, waarbij ze onder andere zijn geïnformeerd over de mogelijkheden op gebied van zonnepanelen. Ook zijn we intensief in gesprek met Liander en Tennet om de energievoorziening voor onze uitleglocaties voor woningbouw en bedrijventerreinen tijdig beschikbaar te hebben.

Aansluitend aan het toekomstbestendig maken van de IJsselweide zijn we bezig geweest met het actualiseren van het bestemmingsplan van De Rieze en werken we aan een nieuw Regionaal Programma Werklocaties (RPW) waartoe we adviesbureau Ecorys op bezoek hebben gehad. Ook het bedrijfsleven heeft hiervoor input geleverd.

We zijn gestart met het actualiseren van de Economische Beleidsvisie. Op dat domein hebben we iemand aangetrokken voor het opstellen van een kadernotitie voor huisvesting van internationale werknemers. Daarnaast is het Grensland College bij het CIVON ingetrokken en biedt zij daar twee technische opleidingen. Ook ondersteunen we de technologie & Zorg Academie (TZA) financieel. Dit is een initiatief van de Universiteit Twente en het Medisch Spectrum Twente met als doel kennismaking van medewerkers in de zorg met technologie om het werk en de zorg te verbeteren. TZA vervult een regionale functie en is ook gehuisvest in het Cicon.

Doelen en acties

3.2- Bevorderen recreatie en toerisme

Stand van zaken

In de eerste maanden is er vervolg gegeven aan de uitvoeringsagenda recreatie en toerisme. Deze is op onderdelen geactualiseerd en er zijn enkele aanscherpingen gedaan en prioriteiten gesteld. In 2023 ligt de focus op vier onderdelen. Voor Vennebulten is een nieuwe route (verhaal en beleving) in ontwikkeling, worden informatieborden geplaatst en is een nieuw concept ontwerp gemaakt voor recreatief (mede)gebruik van het gebied. Dit doen we samen met de gemeenten Aalten en Oost Gelre en met het Routebureau van Achterhoek Toerisme. Voor het Hoge Venne onderzoeken we de haalbaarheid van ontwikkelingen op recreatief gebied. Verder onderzoeken we de mogelijkheden voor camperplekken in onze gemeente en werken we aan een uitnodigingskader met experimenteerruimte voor ondernemers met toeristisch recreatieve ambities in het buitengebied.

Voor het nieuwe toeristische seizoen is dit jaar de samenwerking opgezocht met Tourist-Info Bocholt, Isselburg en Emmerich. De nieuwe fietsroute van Ulft naar Bocholt is klaar. Naast het uitgeven van verschillende folders in meerdere talen wordt er ook geïnvesteerd in social media, promotievideo's en vindbaarheid op Google.

De studenten van Saxion hebben de eerste onderzoeksopdrachten aan de ondernemers gepresenteerd en nieuwe onderzoeksopdrachten en vervolgoopdrachten zijn in gang gezet. Bijvoorbeeld het onderzoek over streekproducten met de Pizza-route is zeer enthousiast ontvangen door ondernemers. Inmiddels hebben zij de eerste stappen gezet om een Pizza-route verder te ontwikkelen waarbij deelnemers ingrediënten voor de Achterhoekse pizza verzamelen bij lokale ondernemers. Dit wordt ondersteund door de regiocoördinator.

In 2022 is de wens ontstaan om het overgebleven Shabracq meubilair alsnog te plaatsen om zo het toeristische aanbod aan fiets- en kunstroutes te complementeren, we maken hier dit jaar een start mee en bezien of we aanpalende budgetten daarvoor kunnen aanwenden.

In samenspraak met het beleidsveld Kunst en Cultuur geven we uitvoering aan de doorontwikkeling van het DRU-IP conform de vastgestelde beleidsnota's.

Doelen en acties

3.3- Vitale en toekomstgerichte bedrijventerreinen

Stand van zaken

VIP

De voorbereidingen voor de eerste fase van de realisatie zijn afgerond: het ecologisch werkprotocol is opgesteld en de ontgrondingsmelding is gedaan. Er is gestart met het als natuur bestemde gedeelte van Het VIP. Zo is er een amfibieënpool gecreëerd (natuurontwikkeling) en is gestart met de graafwerkzaamheden voor het waterbergingsgedeelte in het noordelijk deel van het gebied.

De grootste transactie voor wat betreft grondaankopen heeft plaatsgevonden en er is gestart met het parapluplan voor Het VIP. De bedoeling is dat het parapluplan dit jaar wordt afgerond. We zijn intensief in gesprek met Liander, Tennet en Firan om te kijken hoe en wanneer het VIP ontsloten kan worden op het energienet en verkennen met hen alternatieve en duurzame energiemogelijkheden.

Revitaliseren bedrijventerreinen

De eerste fase van het participatieproces om te komen tot een herinrichtingsplan is afgerond. De aan de ondernemers gepresenteerde schetsen voor de herinrichting van de openbare ruimte worden momenteel door Anacon civieltechnisch uitgewerkt tot een definitief ontwerp.

Het terrein is volledig ingemeten en quickscan flora en fauna is uitgevoerd. Nader onderzoek daarop is uitgezet bij een adviesbureau. Op verzoek van de ondernemers hebben we een informatieavond georganiseerd over het thema duurzaamheid.

Momenteel onderzoeken we de mogelijkheden van een stimuleringsfonds om de ondernemers te enthousiasmeren om ook op de private terreinen investeringen te doen in het kader van beeldkwaliteit en/of duurzaamheid.

Het bestemmingsplan De Rieze is geactualiseerd en de laatste burgerwoning op het terrein is aangekocht. Bij bouwwerkzaamheden op een van de verkochte kavels zijn explosieven aangetroffen. Deze zijn verwijderd en er is een uitgebreid explosievenonderzoek uitgevoerd op de nog resterende onbebouwde kavels op De Rieze.

Doelen en acties

3.4- Aantrekkelijke winkerkernen

Stand van zaken

De afgelopen tijd hebben we in gesprekken met de ondernemersverenigingen verkend in hoeverre er behoefte is aan centrummanagement. Van de drie hoofdkernen hebben Ulft en Terborg aangegeven daar dit jaar mee aan de slag te willen gaan. We onderzoeken de mogelijkheden om voor deze kernen een centrummanager te benoemen om de ondernemers en gemeente te helpen bij de aantrekkelijkheid van de centra, het bestaande winkelaanbod en het op termijn toewerken naar toekomstbestendige en compacte winkerkernen. Daarnaast proberen we waar mogelijk de centra te vergroenen. Tot slot faciliteren we samen met de gemeente Aalten de leergang detailhandel van de HAN voor winkeliers. Die is in het eerste kwartaal afgerond.

Doelen en acties

3.5- Toekomstbestendig agrarisch bedrijfsleven

Stand van zaken

We zijn volop bezig om lokale instrumenten te maken die agrarische ondernemers kunnen gebruiken als aanvulling op de gereedheidskist vanuit de provincie. Vanaf januari kunnen agrarische ondernemers gebruik maken van het Landschapsfonds. Bij de Radstake is hiervoor een bijeenkomst geweest. Ondernemers maken hier volop gebruik van.

We zijn gestart met het maken van het uitnodigingskader wonen in het buitengebied: we brengen de mogelijkheden in beeld voor leegstaande opstallen en versterking op het erf. Om te kijken of we agrarische bedrijven kunnen helpen bij het toekomstbestendig maken onderzoeken we de mogelijkheden om als agrarische bedrijf al gebruik te maken van de VAB voor veestallen, terwijl de landbouwtaak van het bedrijf nog door kunnen gaan. Dit kan ondernemers mogelijkheden bieden om rustig af te bouwen indien wenselijk. Voor wat betreft een korte voedselketens inventariseren we de wensen van ondernemers en onderzoeken we de mogelijkheden om dit te bevorderen en regelgeving daarin te vereenvoudigen.

Doelen en acties

3.6- Gelijke kansen voor iedereen

Stand van zaken

Beleidskader onderwijskansen

Het beleidskader onderwijskansen is voor de periode 2023 - 2026 vastgesteld in de raadsvergadering van april 2023 .

De Sociaal Medische Indicatie-regeling is aangepast en vastgesteld. Hierdoor kunnen kinderen nog sneller geholpen worden wanneer dat in specifieke gevallen nodig is, en kunnen daardoor nu ook Oekraïense gezinnen hier gebruik van maken.

In de Lokale Educatieve Agenda (LEA) is armoede als een belangrijk thema benoemd en zijn de bestaande regelingen met onze partners zoals onderwijs, kinderopvang etc. besproken om ze meer bekendheid te geven. Omdat de regelingen dit jaar ook worden geëvalueerd hebben de partners ook meteen op- en aanmerkingen kunnen maken op de regelingen en wordt dit meegenomen in de verdere uitwerking.

De zomerschool 2022 is geëvalueerd en het programma voor 2023 is samen met de basisscholen al uitgezet. Het aanbod wordt verbreed door deelname van het Almende. In 2024 onderzoeken we of ook de kinderopvang aan kan sluiten.

Gelijke Kansen

Om gelijkere kansen te realiseren zijn we bezig om gebiedsgericht te werken wat betekent dat we extra inzetten in bepaalde gebieden.

Zo zijn we met het bestuur van de Rietborgh in gesprek om te onderzoeken of we een pilot voor een gebiedsgerichte aanpak in Terborg te kunnen opzetten. Daarnaast willen we inzetten op de doorbraakmethode waarbij medewerkers van de Wmo, Buurtzorg Jong, Stoer en andere partners samen werken aan doorbraken (impactvolle oplossingen of bureaucratische uitzonderingen) die het leven van kwetsbare inwoners levensbreed verbeteren. Wanneer deze aanpak werkt gaan wij deze de komende jaren in de hele gemeente gebruiken. We hebben helaas hier nog weinig tijd aan kunnen besteden.

Als onderdeel van de gelijke kansen aanpak en in samenwerking met de GKA starten we het komend schooljaar met een pilot ouderconsulent op basisscholen in ondermeer Silvolde, Terborg en Ulft. Vooruitlopend hierop is de Plakkenberg hier al mee begonnen. Een ouderconsulent zal toegankelijk en laagdrempelig zijn voor alle ouders. De ouderconsulent helpt de ouders op weg door hen bijv. te verwijzen naar Stoer, het zorgloket, schuldhulpmaatje, de bibliotheek of buurtzorg Jong. Ouders die daar behoefte aan hebben stappen zelf op de ouderconsulent af met hun vraag, evt. op advies van school. De pilot is voor een jaar en als na evaluatie een vervolg gewenst is, zal hiervoor bestuurlijke en financiële dekking gezocht worden.

Doelen en acties

3.7- Vitale en toekomstgerichte schoolgebouwen

Stand van zaken

IKC Gendringen

De aanbestedingsprocedure is afgerond. Na de vaststelling van de winnaar en verificatie van de ingediende stukken in het eerste kwartaal wordt de verdere besluitvorming voorbereid. In mei zal de gemeenteraad een besluit nemen over het benodigde aanvullende budget, zodat er gestart kan worden met het bouwproces. In het aanvullende bedrag is rekening gehouden met het realiseren van het deel kinderopvang, dat gedekt wordt door een dekkende huurverhoging.

De tijdelijke huisvesting op de voormalige locatie van De Hoeksteen is voorbereid en wordt verder uitgewerkt. Verwachting is dat vanaf het nieuwe schooljaar de onderbouw al gaat starten op de Hoeksteen en in de loop van het 4e kwartaal de bovenbouw overgaat.

Integraal Huisvestingsplan

We hebben samen met de schoolbesturen en kinderopvangorganisatie beleidsuitgangspunten voor de invulling van het IHP opgesteld. Deze uitgangspunten zullen in 2023 aan u ter besluitvorming worden voorgelegd. De komende periode werken we de relevante ontwikkelingsopgaven nader uit. Alles loopt dus volgens schema. Ook zullen de gymlocaties hierin betrokken worden en verder worden uitgezocht.

Doelen en acties

3.8- Samen komen we verder

Stand van zaken

De afgelopen maanden zijn er verschillende resultaten bereikt. In samenwerking met regionale partners is de Achterhoekse Woondeal tot stand gekomen. Met middelen uit de provinciale gebiedsagenda gaat het project SmartHub Incubator Industry (SHII) een tweede fase in. Vanuit de gezamenlijke lobbyvoering is een lobbydocument opgesteld om input te leveren voor het coalitieakkoord van de nieuwe Gedeputeerde Staten. Er is ook een gemeentelijke notitie opgesteld om onze inbreng richting de provincie ten behoeve van het regioarrangement kenbaar te maken. Helaas heeft de Achterhoek de vierde tranche van de Regio Deal misgelopen. Aankomende zomer wordt een nieuwe poging gedaan om wel deel te kunnen nemen aan de vijfde tranche start. De regio Achterhoek is een van de eerste SDG regio's van Nederland en mede naar aanleiding daarvan zijn we als gemeente (onder meer aan de hand van een raadsavond) een verkenning gestart naar hoe wij deze SDG's in lokale doelen kunnen vertalen. Tot slot werken we momenteel aan een update van de Achterhoekse lobbyagenda.

Programma 4: De dienstverlenende gemeente

Doelen en acties

4.1- Anders en beter monitoren

Stand van zaken

De eerste stappen in het maken van een plan voor datagedreven werken zijn gezet. In de komende periode bouwen we hierop voort. We kijken daarbij goed naar wat haalbaar is. Het datagedreven werken moet geen op zichzelf staande ontwikkeling zijn, maar moet passen in de andere ontwikkelingen die we als organisatie doormaken. Daarnaast moet het ondersteunend zijn, en blijven, aan de andere opgaves waar we als gemeente voor aan de lat staan. Daarom nemen we de tijd om dit plan zorgvuldig op te stellen en in te passen.

Doelen en acties

4.2- Doorontwikkelen dienstverlening

Stand van zaken

In onze visie op dienstverlening geven we aan dat het belangrijk is dat inwoners altijd en overal hun zaken kunnen regelen op de voor hen meest logische manier. We zien veel ontwikkelen op het gebied van online dienstverlening, maar we vinden zowel onze online als onze offline dienstverlening erg belangrijk. Met onze offline dienstverlening bedoelen wij onder andere dat wij fysiek via de balies op het gemeentehuis bereikbaar zijn en inwoners kunnen communiceren via bijvoorbeeld de post of telefoon.

De komende jaren kijken we hoe we onze fysieke dienstverlening kunnen verbeteren/versterken. O.a. de Frontoffice Publieksbalie heeft daarin een belangrijke rol.

Daarnaast is onlangs het bereikbaarheidsonderzoek afgerond. Momenteel analyseren we de uitkomsten daarna bekijken we wat dit gaat betekenen voor onze dienstverlening. .

Om onze online dienstverlening te verbeteren, zetten we onder andere in op het ontwikkelen van webformulieren. Zo kunnen bijvoorbeeld inwoners vanaf dit jaar digitaal via ons belastingbalie een bezwaar indienen in verband met de aanslag WOZ.

Het is belangrijk dat inwoners digitaal toegang hebben tot hun ingediende aanvragen en digitale veilige communicatiemogelijkheden hebben. Daarom maken we afspraken over het gebruik van MijnOIJ. Met MijnOIJ kunnen inwoners en organisaties hun aanvragen inzien en de status van de aanvraag bekijken. Ook willen we MijnOIJ zoveel mogelijk gebruiken als digitaal communicatiemiddel, omdat dit veiliger is dan bijvoorbeeld het gebruik van email.

Programma 5: Bedrijfsvoering / overhead

Doelen en acties

5.1- Interne beheersing

Stand van zaken

Er worden op dit moment geen afwijkingen verwacht ten aanzien van de speerpunten voor 2023.

Doelen en acties

5.2- Goede informatievoorziening

Stand van zaken

Een goede informatievoorziening vraagt voortdurende aandacht en momenteel gaat véél daarvan naar de brede organisatieontwikkeling. Echter, met een van de belangrijkste doelen van deze organisatieontwikkeling wordt wel de basis van een goede informatievoorziening verstrekt. Dit doel is namelijk bedrijfsvoering, waar de informatievoorziening onderdeel van is, beter te positioneren. We hebben inmiddels geen openstaande vacatures meer, maar dit betekent niet dat er op korte termijn daarmee ook voldoende capaciteit is om alle ontwikkelingen het hoofd te kunnen bieden. Hetgeen betekent dat het waarschijnlijk noodzakelijk is om in de loop van 2023 aanvullende capaciteit, al dan niet op tijdelijke basis, aan te trekken. Hierbij kan bijvoorbeeld gedacht worden adviseurs en/of projectleiderscapaciteit op het gebied van de Wet open overheid, Dienstverlening en Datagedreven Werken.

Doelen en acties

5.3- Wet open overheid (Woo)

Stand van zaken

Voor het actief publiceren van informatie onder de Woo heeft het Rijk eind 2022 besloten een technische voorziening te ontwikkelen met véél minder dan de vereiste én eerder toegezegde functionaliteit. Deze voorziening is ook nog niet beschikbaar. Maar zelf als het wel zover is; dan kunnen wij hierop géén informatie actief publiceren. Wij zullen dus zelf, al dan niet gezamenlijk met andere gemeenten, - mogelijk in VNG-verband - een technische voorziening moeten (laten) ontwikkelen voor het actief publiceren van informatie. Aangezien dat een meer dan substantiële uitbreiding is van de reikwijdte van dit project is momenteel nog geen planning te geven wanneer dit gereed kan zijn. Het is zeer onwaarschijnlijk dat het daadwerkelijk realiseren van een dergelijke voorziening nog in 2023 gaat lukken. Parallel hieraan wordt in de 2023 ('ter voorbereiding') wél onderzocht hoe processen zo aangepast kunnen worden dat informatie hieruit eenvoudig(er), naar de letter én naar de geest van de Wet openbaar bestuur passief danwel actief openbaar gemaakt kan worden. Daar waar deze aanpassingen eenvoudig door te voeren zijn worden die uiteraard als het spreekwoordelijke 'laag hangend fruit' direct 'geplukt'. De genoemde informatiecategorieën zijn en blijven daarvoor het startpunt.

Doelen en acties

5.4- Plaats- en Tijdonafhankelijk Werken

Stand van zaken

In de begroting 2023 is aangekondigd dat in de eerste helft van 2023 een voorverkenning met mogelijke scenario's zal worden voorgelegd. Hierin is in de vorm van een startnotitie, waarvoor in 2022 budget is vrijgemaakt vanuit de post impuls integraal werken/extern advies, voorzien.

Voor de verdere uitwerking van de startnotitie is in 2023 budget nodig voor interne uren en inhuur van externe expertise voor de begeleiding van een uitgebreid onderzoek.

Met dit onderzoek kunnen we naar verwachting ook nadere invulling geven aan de PM posten die in de investeringsbegroting 2023 zijn opgenomen voor onderzoek huisvesting.

We verwachten voor dit onderzoek een incidenteel budget van € 50.000 nodig te hebben, te dekken uit de algemene middelen van de gemeente.

Doelen en acties

5.5- Communicatie en Participatie

Stand van zaken

De uitvoering van het participatiebeleid is opgepakt. Een groep collega's is opgeleid om deel uit te maken van een dialogopool. Voor verschillende projecten zijn we de wijk ingegaan om met inwoners in gesprek te gaan o.a. met bijeenkomsten over woningbouwprojecten en duurzaamheid. Dat blijven we doen. Ons platform 'onzeoudeijsselstreek' voor het bouwen van communities zetten we steeds meer in. Zowel de jongerenraad als kinderraad zijn inmiddels enkele keren bij elkaar geweest en ze zijn hun eerste voorstellen aan het voorbereiden.

We blijven visuele middelen inzetten zoals fotografie, infographics en video. Zowel online als offline. We hebben daarbij aandacht voor toegankelijkheid, zowel in woord als in beeld. Om vorm en inhoud te geven aan het merkconcept zijn we aan de slag gegaan met de uitwerking van een aantal ideeën. We starten intern, zodat we het straks gezamenlijk naar buiten toe kunnen uitdragen.

Doelen en acties

5.6- Formatie

Stand van zaken

Onlangs de blijvende schaarste op de arbeidsmarkt blijven we de arbeidsmarktcommunicatie voortdurend op de huidige situatie aanpassen. We blijven investeren op behoud van medewerkers, werving, opleiding en vitaliteit. Maar we zien ook dat we nog steeds beroep moeten doen op externe krachten.

Door de Rijks- en Europese regelgeving zijn we genoodzaakt voortdurend te anticiperen op de werkzaamheden en dat geldt ook voor de werving en ontwikkeling van medewerkers.

Met de doorontwikkeling van de organisatie zijn we bezig om de organisatie kwalitatief en kwantitatief efficiënter in te richten. Het doorontwikkelingstraject moet in 2023 grotendeels zijn afgerond waarna we de volgende jaren verder kunnen bouwen aan de gestelde doelen.

Doelen en acties

5.7- Inclusief werkgeverschap

Stand van zaken

In de rol van werkgever leveren wij een actieve bijdrage aan de invulling van maatschappelijke banen. We dragen onze manier van denken en werken uit door een actieve rol te spelen in Prokkelactiviteiten en het leveren van een bijdragen aan de landelijk Prokkelcampagne. Er zijn 6 inwoners met een afstand tot de arbeidsmarkt in vaste dienst. Daarnaast werken cliënten vanuit Estinea bij ons en bieden we een aantal mensen een tijdelijke opstap, om zo door te groeien naar een vaste baan.

Onvoorzien

Op basis van wet- en regelgeving is in de begroting een stelpost onvoorzien opgenomen. Dit is ongeveer € 49.000 per jaar. Om van de stelpost onvoorzien gebruik te maken, moet het doel voldoen aan de 3 O's: onvoorzien, onvermijdbaar en onuitstelbaar.

Onvoorzien begroting 2023 (x 1.000)	Aanwending	Nog te besteden
Primitieve begroting beginstand		49
Aardbeving Turkije en Syrië	40	
Stand 1-5-2023	40	9

Financiële positie

Afwijkingen

Pgr	Tkvid	Omschrijving	Afwijking	I/S	Toelichting op de afwijking
1	2.1	Gladheidsbestrijding	-6.000	S	Door nieuwe en noodzakelijke aanpassingen in het abonnement voor de software van routeoptimalisatie bij gladheidsbestrijding, stijgen de kosten structureel met structureel € 6.000. Het oude softwareprogramma is ook niet meer beschikbaar.
1	2.1	Verkeer	-25.000	I	Bij het opstellen van het verkeersmodel, dat verkeersintensiteit en verkeersstromen in beeld brengt, is rekening gehouden met een bijdrage uit de nieuwe woningbouwprojecten. Uiteindelijk blijkt het aandeel van de nieuwe woningbouwprojecten lager dan waar vooraf rekening is mee gehouden. Per saldo geeft dit een negatief effect van € 25.000.
1	5.2	Sportcomplexen en zwembaden	-297.000	S	Voor de sportcomplexen/zwembaden IJsselweide, de Paasberg en van Pallandt zijn contractuele afspraken gemaakt voor de jaarlijkse indexering. Bij het opstellen van de begroting 2023-2026 is rekening gehouden met een indexering van 15%. In werkelijkheid is de indexering voor de zwembaden 60%. Dit wordt veroorzaakt doordat bij de zwembaden een groot aandeel in de indexering wordt bepaald door de indexatie op gas en elektriciteitsprijzen. Voor de 3 sportcomplexen samen zijn de extra kosten op basis van de exploitatieovereenkomsten € 297.000.
1	5.2	Sportcomplexen en zwembaden	104.000	S	Voor de sportcomplexen IJsselweide en de Paasberg zijn bij de begroting een inschatting gemaakt van de indexatie op de huur. In werkelijkheid is de indexatie op de huur hoger dan vooraf ingeschat. Dit levert een voordeel op van € 104.000.
1	5.2	Gymzaal de Lichtenberg	6.000	S	De huuropbrengsten van Gymzaal de Lichtenberg liggen € 10.000 hoger dan begroot. Dit komt mede doordat het Almende College meer uren gebruik maakt van de locatie sinds de overgang van de locatie Ulft naar Silvolde. Door de coronajaren was het financiële effect nog niet eerder zichtbaar. Aan hogere energiekosten verwachten we € 4.000.
1	5.2	Onderhoud sportvelden	-16.000	S	Hogere loon- en prijsstijgingen voor het onderhoud van onze sportvelden. De prijsstijgingen zitten hem in loonkosten en brandstofkosten van het materieel.
1	5.7	Groenvoorzieningen	-127.000	S	De oorzaak van de structurele overschrijding is tweeledig. Het maaien van de recreatieve grasvelden is voor 2023 aanbesteed. Dit levert een structurele afwijking op van € 70.000. De kostenstijging zit hem in stijgende prijzen voor personeel en brandstof. Deze zijn voor het maaien van de recreatieve grasvelden de afgelopen jaren nauwelijks aangepast. Het 2e deel, € 57.000 zit hem in hogere prijsstijgingen voor onkruidbestrijding op verhardingen, bestrijding eikenprocessierups en inhuur personeel van Laborijn dan vooraf ingeschat.
1	5.7	Groenvoorzieningen	30.000	I	Op de inzet van externe hoveniers kan incidenteel € 30.000 bespaard worden na een kritische blik op de werkplanning van 2023.
4	7.4	Bodemsanering drugsafval Zwarte Veen	-29.000	I	Een eerste raming van de kosten van de verontreinigde grond Zwarte Veen door drugsafval.
4	7.4	Bodemsanering zwembad de Paasberg	-200.000	I	Bij de realisatie van het voetpad naar het Almende College is in 2022 bodemverontreiniging aangetroffen. Uit verder onderzoek kwam naar voren dat een deel van de ligweide van zwembad de Paasberg ook verontreinigd is. In 2023 heeft het college B&W besloten om deze verontreiniging nog voor het buitenzwemseizoen aan te pakken.
1	0.3	De Wesenthorst	30.000	I	De verwachting is dat de energiekosten voor de Wesenthorst ca. € 30.000 lager uitvallen.
1	5.7	Kinderboerderij	6.000	I	
1	8.3	Flexwoningen	-110.000	I	In 2023 is een bedrag van afgerond € 110.000 nodig in voorbereiding (= voorbereidingskosten) op de ontwikkeling van flexwoningen op gronden in eigendom van de gemeente. Momenteel loopt een aanbesteding om een ontwikkelaar / belegger te vinden om tussen de 50 en 60 flexwoningen te gaan realiseren op een vijftal locaties in eigendom van de gemeente. Indien we een partij selecteren en contracteren zullen we nog extra kosten maken m.b.t. het bouw- en woonrijp maken van de locaties.
2	5.3	Muziekonderwijs	-24.000	S	Op basis van het muziekconvenant ontvangen de muziekscholen een verhoging van de bijdrage gebaseerd op het cpi. Deze bijdrage is hoger dan geraamd.
2	5.6	Bibliotheek	-18.000	S	Op basis van de overeenkomst en het meerjarig perspectief ontvangt de bibliotheek een bijdrage gebaseerd op een hogere indexering.
3	3.4	Regiocoördinator	-27.000	S	Dit budget wordt besteed voor de regionale bijdrage aan de inzet van een Regiocoördinator.
3	4.2	Onderwijshuisvesting	-392.500	I	Niet alle kosten ten behoeve van de bouw van IKC de Wijssel worden geactiveerd. De boekwaarde, sloop- en verhuiskosten komen in 2023 ten laste van de exploitatie.
4	1.2	Veiligheidsbeleid	-7.000	I	In 2022 is het integraal veiligheidsbeleid 2023-2026 vastgesteld. Om de prioriteiten en de gestelde doelen te behalen wordt er ingezet op voorlichting, communicatiecampagnes en een veiligheidsmonitor.
4	1.1	Brandweergarages	-32.000	I	Verwachte overschrijding op de energie- en telefoniekosten.
4	1.2	Opvang en vervoer zwerfdieren	-5.000	S	Overschrijding van de kosten door indexering van de kosten voor het vervoeren van gewonde dieren en het opvangen van zwerfdieren.

4	0.2	Verkiezingen	-10.000	I	De overschrijding wordt veroorzaakt door hogere druk- en portokosten i.v.m. tariefsverhoging.
4	7.4	Omgevingsdienst Achterhoek (ODA)	-55.000	S	De uitwerking van het CAO-akkoord Gemeenten en de stijgende inflatie (en daarmee indexatie) heeft geleid tot hogere kosten voor alle onderdelen (Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving en Specialismen).
4	7.4	Omgevingsdienst Achterhoek (ODA)	-25.000	I	Het algemene tekort uit het jaarverslag 2022 bedraagt € 25.000.
5	0.8	Personeelsbudgetten	-1.012.000	S	In de begroting 2023-2026 is rekening gehouden met een cao stijging van 3%, de nieuwe cao voor 2023 is vastgesteld met een vast bedrag van € 240 per maand en daarna nog 2% stijging, dit komt hoger uit dan het ingeschatte percentage.
5	0.1	Gemeenteraad	-27.000	S	De overschrijding wordt veroorzaakt door een prijsstijging accountantskosten, een stijging van de presentiekosten en prijsstijgingen op zakelijke consumpties.
5	0.8	Facilitair	-77.000	S	Aan facilitaire kosten een verwachte overschrijding van € 77.000. De grootste overschrijding ontstaat bij de energiekosten. Daarnaast zien we een stijging bij de kosten van de schoonmaak, glasbewassing, beveiliging en porto.
5	0.8	ICT	-160.000	S	De ontwikkeling van licentie- en onderhoudskosten leidt in 2023 waarschijnlijk tot een overschrijding van € 60.000 Dit wordt voor een groot deel veroorzaakt door prijsindexatie en daarnaast door kosten voor nieuwe applicaties alsmede 'oude' applicaties die nog niet uitgefaseerd kunnen worden. Daarnaast dient voor de ICT Samenwerking moet het budget structureel met € 100.000 per jaar verhoogd te worden. In de coronaperiode is noodgedwongen méér geïnvesteerd in het hybride werken. Hierbij moet onder meer gedacht worden aan een werkplekconcept waarbij alle medewerkers gefaciliteerd worden voor het kunnen uitvoeren van hun werkzaamheden op een geschikte locatie. Concreet betekent dat alle medewerkers zijn uitgerust met een laptop en een mobiele telefoon alsmede het uitrusten van het gemeentekantoor met vergaderschermen. De kosten per medewerker van dit concept zijn hoger dan het voorgaande concept, daarnaast zijn de kosten voor deze apparatuur gestegen én blijft het aantal medewerkers ook toenemen waardoor deze kostenontwikkeling verder versterkt wordt. Een ontwikkeling die hier ook mee samenhangt is dat de organisatie hierdoor steeds afhankelijker wordt van deze apparatuur en digitale systemen. Dit blijkt onder meer door een toenemend aantal incidenten waarbij software kwetsbaarheden aan het licht komen. Om die reden stijgen de kosten voor de beveiligingsmaatregelen.
5	0.8	ICT	-15.000	I	Incidentele ICT kosten
5	0.8	Datalab GO	-8.000	I	Om in 2023 alvast wat meer capaciteit in te zetten voor het Datalab, heeft het dagelijks bestuur geadviseerd om een deel van de financiën van 2024 naar voren te halen. In de praktijk betekent dit dat 25% van het bedrag waarmee de begroting in 2024 stijgt ten opzichte van 2023 naar voren wordt gehaald.
5	0.5	Deelnemingen	50.000	I	Totaal voordeel € 50.000. Vanuit de aandeelhoudersvergadering van de BNG is voorgesteld om € 2,50 per aandeel uit te keren. Wat voor onze gemeente neer komt op € 403.650. Daarmee halen we een voordeel van € 53.650 ten opzichte van de begroting (€ 350.000). De dividend uitkering vanuit Alliander is nagenoeg in lijn met het begrote bedrag (€ 350.000).
5	0.8	Overige baten en lasten	240.000	I	In 2022 is er weer een meerjarig BTW onderzoek uitgevoerd door een externe fiscalist. Daar is het BTW mengpercentage (BTW op onze gemengde kostenplaatsen) herrekend en eventuele fouten in de BTW labelling gecorrigeerd en voorgelegd aan de Belastingdienst. Dit resulteerde uiteindelijk per saldo in een terugvordering van € 240.000.
5	0.8	Tractiemiddelen	-8.500	S	Er zijn lopende het jaar een aantal dieselauto's vervangen voor elektrische auto's waardoor de leasekosten stijgen met € 8.500 voor 2023.
99	0.7	Algemene uitkering	464.000	I	Voordeel € 464.000 afgerond De primitieve begroting 2023 is gebaseerd op de cijfers van de meicirculaire 2022. Vervolgens worden bij de 1e berap 2023 de effecten van de septembercirculaire en decembercirculaire verwerkt. Het voordeel op de algemene uitkering wordt grotendeels bepaald door de ontwikkelingen van het accres vanuit de septembercirculaire 2022, de uitkeringsfactor, taakmutaties en hoeveelheidsverschillen. Ze zijn als volgt te specificeren: Algemene ontwikkelingen AU: + 315.057 Voorgaand dienstjaar: + 149.579 Wet goed verhuurderschap: + 30.872 * Wet Kwaliteitsborging bouwen + 24.349 * * Geoommerkte decentralisatieuitkeringen en taakmutaties zijn wet goed verhuurderschap en wet kwaliteitsborging bouwen, totaal € 55.221 en geven derhalve geen saldo.
5	0.8	Stelpost loon- en prijscompensatie	569.000	S	In de begroting is rekening gehouden met een stelpost voor loon- en prijscompensatie, gezien de hoeveelheid bovenstaand genoemde prijsstijgingen deze vrij laten vallen.

Totale verwachte afwijking	-
	1.214.000

Bedragen x €1	
Structurele afwijkingen	-
	1.180.500
Incidentele afwijking	-33.500
Totaal	-
	1.214.000

Sociaal domein

Pgr	Tkvid	Omschrijving	Afwijking	I/S	Toelichting op de afwijking
99	0.7	Algemene uitkering	153.000	I	<p>Voordeel € 153.000 afgerond</p> <p>De primitieve begroting 2023 is gebaseerd op de cijfers van de meicirculaire 2022. Vervolgens worden bij de 1e berap 2023 de effecten van de septembercirculaire en decembercirculaire verwerkt.</p> <p>Het voordeel op sociaal domein wordt voornamelijk bepaald door het accres vanuit de septembercirculaire 2022. Daarnaast is er een bedrag van bijna € 1 mln ontvangen voor de energietoeslag. Het betreft een 1e tranche voor de winter 2022/2023, deze is in 2022 toegekend, maar in 2023 ontvangen. Dit is in de memo decembercirculaire nader toegelicht.</p> <p>De afwijkingen komen als volgt tot stand:</p> <p>Algemene ontwikkelingen AU SD: + 152.949 Asiel: + 94.784 Voorgaand dienstjaar: + 1.062.073 (met name energietoeslag)</p> <p>Het bedrag dat tbv van het sociaal domein wordt ontvangen, wordt toegekend aan het sociaal domein.</p>
2	6.1	Preventie jeugd	-30.000	S	<p>Op dit budget wordt meer uitgegeven, een eerste schatting is € 30.000. Dit komt met name door stijgende personeelskosten bij onze partners. Een andere, minder grote, oorzaak is de stijgende vraag naar ondersteuning zoals bij het Jeugd Maatschappelijk Werk.</p>
2	6.1	Inclusie	-25.000	S	<p>In tegenstelling tot voorgaande jaren is er voor 2023 geen budget voor Inclusie begroot. De uitvoering van de Lokale Inclusie Agenda 2022-2024 loopt echter wel door. Ook is de werkgroep Onbeperkt Meedoen volop actief met veel activiteiten om de samenleving inclusiever te maken.</p> <p>Het bij te ramen budget van € 25.000,- zetten we in voor structurele kosten voor onder andere licenties van de Ongehinderd App, de Hoge Nood App en het faciliteren van de werkgroep Onbeperkt Meedoen.</p>
2	6.2	Jeugdhulp niet individueel	7.000	S	<p>Op dit moment is de verwachting dat op dit budget een saldo resteert van ca. € 7000. Dat komt omdat we per 1 januari 2022 de academische functie van Karakter niet meer apart financieren maar meenemen in het tarief.</p>
2	6.3	Bijzondere bijstand	-200.000	S	<p>In 2023 is de begroting gelijk aan de begroting van 2022. In 2022 was er een tekort van € 200.000 op de bijzondere bijstand. De economische situatie is ongewijzigd. Naar verwachting ontstaat er ook in 2023 een tekort van minimaal € 200.000 op de bijzondere bijstand.</p> <p>In juli 2023 wordt gestart met de uitvoering van de energietoeslag voor 2023.</p>
2	6.72d	Jeugdzorg PGB	20.000	S	<p>De prognose is dat we ca. € 20.000 overhouden op dit budget, voorgaande jaren was dit een hoger bedrag. We zien het aantal PGB's licht stijgen ten opzichte van de voorgaande jaren. Dit is een gevolg van de vernieuwde inkoop waarbij minder aanbieders via ZIN kunnen worden ingezet.</p>
2	6.1	Samenlevingsinitiatieven	-20.000	I	<p>Zoals toegelicht in de jaarrekening 2022 is € 20.000 nodig voor aanschaf van de Proatbus. De Proatbus is in 2022 aangeschaft maar door vertraging vindt de levering in 2023 plaats.</p>
2	6.3	Schuldhelpverlening	-17.000	S	<p>In 2023 is gestart met de klantreis. Een klantgerichte aanpak op maat voor klant en gemeente. In Oude IJsselstreek is gekozen voor het pakket basis.</p>
2	6.1	Statushouders huisvesting	-5.000	I	<p>Voor het huisvesten van een groot gezin heeft een woningaanpassing plaatsgevonden. Dit zorgt voor een overschrijding van € 5.000.</p>
2	6.1	Opbouwwerk	-5.000	S	<p>De overeenkomst met het buurtschapshuis Sinderen is geactualiseerd en voor vijf jaar vastgesteld.</p>

5	0.10	Saldo Sociaal Domein	122.000		Het nadeel 2023 wordt gedekt uit de reserve Sociaal Domein. De structurele nadelen nemen we mee met de begroting 2024-2027.
		Totaal verwachte afwijking	-122.000		

Bedragen x €1

Structurele afwijkingen	-
	250.000
Incidentele afwijking	250.000
Totaal	-

Binnen het sociaal domein spelen diverse onderwerpen met (mogelijk) financieel effect, die op dit moment nog niet allemaal voldoende financieel te kwantificeren zijn. Daarom gaan we op dit moment uit van het budgetair neutraal verwerken van de hogere algemene uitkering. Bij de 2e berap zullen we hier nader op ingaan. In ieder geval spelen de volgende onderwerpen:

Jeugdzorg

Voor de inkoop van hoog complexe jeugdzorg (HCV) en gezins- en woonvormen (GWW) sluiten wij aan bij de regio Sociaal Domein Achterhoek. Per 1 juli 2022 is GWW gestart via de regio. Op dit moment is de bevoorschotting zowel regionaal als voor onze gemeente specifiek aanzienlijk hoger dan de geleverde zorg/plekken. In het 2e halfjaar 2023 zal afrekening over het 1e jaar plaats gaan vinden, zowel met aanbieders als tussen regiogemeenten onderling. Daar het hier om aanzienlijke bedragen gaat, zijn er risico's qua tijdigheid van terugbetalen etc. aan verbonden. Voor de periode na 1 juli 2023 wordt op gewerkt aan herziening van de prijzen per plek. Naar verwachting zullen deze fors gaan stijgen, gelet op inflatie, loonontwikkeling en signalen van aanbieders die aangeven dat de tarieven in het 1e jaar gewoonweg te laag waren voor de te leveren zorg. De inkoop van HCV is per 1 januari 2023 gestart, we verwachten op zijn vroegst in het najaar te kunnen zeggen wat de financiële effecten op dit segment zijn.

Verder zien we dat er sprake is van een behoorlijk aantal cliënten waarbij de zorg toch niet past binnen het lokale en regionale aanbod, of die onder een landelijke regeling vallen. Dit valt hoger uit dan hetgeen hiervoor in de begroting is meegenomen. Omdat de financiële afwikkeling 2022 en 2023 van de lokale en regionale inkoop nog niet duidelijk is, kan nog niet worden aangegeven in hoeverre deze maatwerklasten uit de financiële afwikkeling lokaal/regionaal kan worden gedekt.

Inkoop jeugd en wmo

Zowel de lokale als regionale inkoop van jeugdzorg en wmo is inmiddels afgerond. De nieuwe inkoop zorgt voor een heel andere manier van samenwerken en bekostiging. In de begroting is rekening gehouden met een zo goed mogelijke inschatting, maar de praktijk zal moeten uitwijzen wat deze nieuwe aanpak daadwerkelijk voor effect heeft. Omtrent het goed inzichtelijk krijgen (en houden) van de financiële stand van zaken wordt veelvuldig geschakeld met aanbieders. Daar in de nieuwe systematiek sprake is van voorschotten en afrekening achteraf (waarbij één van de intenties is om administratieve lastenverlichting voor aanbieders te bewerkstelligen) is dit van groot belang, maar bestaat er ook een risico dat tussentijds sprake is van minder inzicht in de verwachten financiële uitkomsten.

Huishoudelijke hulp

Zoals vorig jaar al aangegeven is er nog steeds sprake van stijging in de vraag naar hulp bij huishouden, deels door het abonnementsstarief. Dit laatste wordt door Rijk ook onderkend en daarom wordt landelijk gewerkt aan herinvoering van een inkomensafhankelijke eigen bijdrage, met daarbij een verlaging van de algemene uitkering. Welk effect dat gaat hebben op de instroom en in hoeverre dat de verlaging van de algemene uitkering gaat opvangen is op dit moment nog niet bekend. In 2023 zijn de tarieven met ruim 10% gestegen ten opzichte van het jaar 2022. De mate van compensatie hiervan door het Rijk is op dit moment nog niet bekend.

Participatie

De gebundelde uitkering (BUIG) vanuit het Rijk, die dient ter dekking van de uitkeringskosten en loonkostensubsidies, wordt jaarlijks voorlopig toegekend in september van het voorgaande jaar en daarna gedurende het jaar meermaals bijgesteld op basis van macro-economische ontwikkelingen. Dat maakt het onmogelijk om goed te prognosticeren, zeker voor de langere termijn. Het voorlopige macrobudget is 2023 is vrijwel gelijk met het definitieve budget van 2022.

De verhoging van het wettelijk minimumloon met tien procent zal nog tot een forse bijstelling kunnen leiden. Deze verhoging is niet in het voorlopige macrobudget 2023 meegenomen. De financiering van loonkostensubsidies vindt plaats op basis van de laatst bekende realisaties. Bij de vaststelling van het voorlopige budget is uitgegaan van de realisaties twee jaar voorafgaand aan 2023. Bij het definitieve budget zal van de realisaties van het voorgaande jaar worden uitgegaan. Wat de exacte effecten voor Oude IJsselstreek zijn, is nog niet bekend. Wel zien we hierin een financieel risico op een (aanvullend) tekort, maar kunnen dit pas bij de 2e berap nader inzichtelijk maken.

Maatschappelijke banen

De werkelijke kosten 2023 hangen af van het aantal banen dat gerealiseerd wordt. Op dit moment blijft het aantal gerealiseerde banen achter op het aantal gewenste banen, waardoor er een financieel voordeel wordt verwacht. Omdat de inzet van maatschappelijke banen achterblijft vindt er momenteel een evaluatie plaats om te bepalen of dit re-integratiemiddel wel passend is voor onze doelgroep.

Investerings

Pgr	Tkvid	Omschrijving	Afwijking	I/S	Toelichting op de afwijking
1	2.1	Fietspad Heelweg Oost/-West	-20.000	I	<p>Fietspad Bosboomboekerweg</p> <p>Het oorspronkelijke budget van 83.000 euro is al opgehoogd naar 160.000 euro. De laatste ramingen laten echter zien dat de verwachte kosten nog hoger uit zullen vallen, naar verwachting ongeveer 180.000 euro. Dit komt onder meer door de benodigde aankoop van extra grond en de realisatie van een compensatiestrook door de aanwezigheid van een wezel.</p> <p>De grond aankoper namens de gemeente is momenteel bezig met de afronding. Voor de meeste aankopen staan de seinen op groen en zijn de conceptovereenkomsten klaar. In verband met de aanleg van een compensatiestrook voor de wezel hebben we extra grond nodig in dat gebied.</p>
1	2.1	Reconstructie fietsbrug Hogebrug Ulft Noord	-45.000	I	<p>Overschrijding van totaal ca. €45.000,- op het oorspronkelijke budget ten gevolge van:</p> <ul style="list-style-type: none"> - meer inschrijvers (9) dan vooraf verwacht (3) waardoor er ook meer ontwerpvergoedingen/inschrijfvergoedingen uitgekeerd zijn (totaalbedrag € 21.000,-); - uren inzet adviseur circulariteit (Rendemint) is op dit budget verrekend (totaalbedrag € 24.000,-).
1	2.1	Herinrichting kerkplein Gendringen	-70.000	I	<p>De werkzaamheden Archelogie voor dit project zijn € 130.000 hoger dan begroot. Uit onderzoek is er fors meer in de grond gevonden als gemiddeld. Daarnaast wordt een bijdrage in de Leader subsidie voor het Groenplan niet meer verwacht, € 60.000 voordeel.</p>
1	2.1	Voetpad Paasberg/Schuylenburg	-25.000	I	<p>Door prijsstijgingen valt de aanleg van het voetpad naar het Almende College duurder uit.</p>
Totale verwachte afwijking			-		
			160.000		

Bedragen x €1

Grondexploitatie

Inleiding

In april 2021 heeft de gemeenteraad vijf uitleglocaties vastgesteld voor de ontwikkeling van woningbouw binnen onze gemeente. Daarbij gaat het om de volgende locaties: Varsseveld De Tuit, Varsseveld Noord, Biezenakker in Ulft, Lenteleven in Gendringen en Voorbroek in Terborg. Samen met de transformatie van de Wesenthorst kunnen we deze zes projecten duiden als grootschalige ontwikkellocaties die in voorbereiding zijn binnen gemeente Oude IJsselstreek. In dit hoofdstuk volgt een toelichting op de financiële stand van zaken.

In november 2021 is het voorstel aangenomen om na behandeling van de startnotitie voor Varsseveld De Tuit niet elke stap in het proces aan de raad ter besluitvorming voor te leggen, maar de startnotitie en het locatiepaspoort alleen door het college te laten bekrachtigen. Daarmee vervalt echter ook het moment waarop normaliter de raad besluit over het opvoeren van een voorbereidingskrediet voor een dergelijk project. Bij de behandeling van de startnotitie Lenteleven en Biezenakker is voorgesteld om de start en de stand van zaken van de voorbereidingskredieten voor deze locaties in de Berap op te nemen. Daarmee wordt u tweemaal per jaar geïnformeerd over de (financiële) stand van zaken. In onderstaande overzicht wordt het beschikbaar gestelde krediet, de tot nu toe gerealiseerde kosten en het nog beschikbaar te stellen voorbereidingskrediet per project weergegeven:

Project	Toelichting	Beschikbaar krediet (A)	Realisatie t/m 1e kwartaal 2023 (B)	Vershil (C = A - B)	Beschikbaar te stellen (D)	Totaal krediet (E = A + D)
Varsseveld De Tuit	Aankoopkrediet	€ 5.000.000	€ 721.475	€ 4.278.525	€ -	€ 5.000.000
	Vorbereidingskrediet	€ 285.000	€ 471.501	€ -186.501	€ 513.525	€ 798.525
	Totaal	€ 5.285.000	€ 1.192.976	€ 4.092.024	€ 513.525	€ 5.798.525
Varsseveld Noord	Aankoopkrediet	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
	Vorbereidingskrediet	€ 235.000	€ 50.927	€ 184.073	€ -	€ 235.000
	Totaal	€ 235.000	€ 50.927	€ 184.073	€ -	€ 235.000
Biezenakker	Aankoopkrediet	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
	Vorbereidingskrediet	€ 298.080	€ 119.529	€ 178.551	€ -	€ 298.080
	Totaal	€ 298.080	€ 119.529	€ 178.551	€ -	€ 298.080
Lenteleven	Aankoopkrediet	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
	Vorbereidingskrediet	€ 268.630	€ 80.784	€ 187.846	€ -	€ 268.630
	Totaal	€ 268.630	€ 80.784	€ 187.846	€ -	€ 268.630
Voorbroek	Aankoopkrediet	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
	Vorbereidingskrediet	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
	Totaal	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
Wesenthorst	Aankoopkrediet	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
	Vorbereidingskrediet	€ 100.000	€ 79.502	€ 20.498	€ 185.493	€ 285.493
	Totaal	€ 100.000	€ 79.502	€ 20.498	€ 185.493	€ 285.493
Totaal	Aankoopkrediet	€ 5.000.000	€ 721.475	€ 4.278.525	€ -	€ 5.000.000
	Vorbereidingskrediet	€ 1.186.710	€ 802.243	€ 384.467	€ 699.018	€ 1.885.728
	Totaal	€ 6.186.710	€ 1.523.718	€ 4.662.992	€ 699.018	€ 6.885.728

Varsseveld De Tuit

Binnen Varsseveld De Tuit is een onderscheid te maken in een voorbereidingskrediet van € 285.000 en in een aankoopkrediet van in totaal € 7.500.000 (3 x € 2.500.000). Alvorens in te gaan op de financiële stand van zaken is een toelichting op de totstandkoming van de hiervoor benoemde kredieten noodzakelijk:

- **Vorbereidingskrediet:** op 28 oktober 2021 heeft de raad de startnotitie voor Varsseveld De Tuit vastgesteld. In de startnotitie waren de planontwikkelingskosten (planvoorbereidingskosten) op € 200.000 begroot. De planontwikkelingskosten bestaan uit interne uren, de inzet van externe adviseurs en onderzoekskosten. De begrote uitgaven zijn voor het opstellen van de startnotitie en het locatiepaspoort. Het locatiepaspoort is op 14 juni 2022 door het college vastgesteld. Momenteel wordt volop aan het stedenbouwkundig schetsontwerp gewerkt in aanloop naar het op te stellen ontwerp bestemmingsplan en vormt daarmee de volgende fase in het proces van de ontwikkeling. Met het opstellen van de 1e Berap 2022 is aan de raad gevraagd om het voorbereidingskrediet met € 85.000 op te hogen. Het totaal benodigd voorbereidingskrediet voor het opstellen van de startnotitie tot aan de start van de formele procedure van het bestemmingsplan kwam daarmee op het bedrag van € 285.000 uit.
- **Aankoopkrediet:** de raad heeft op 28 oktober 2021 (zaaknummer 295422) ingestemd met het mandateren van het college voor het doen van aankopen voor een bedrag van 2,5 miljoen euro per boekjaar ten behoeve van de ontwikkeling van (een deel) van het plangebied in Varsseveld waarbij het mandaat gelijktijdig eindigt met het voorkeursrecht in 2024.

In het eerste kwartaal van 2023 heeft een eerste aankoop binnen het beoogd plangebied plaatsgevonden (3 hectare) en de kosten zijn ten laste gebracht van het aankoopkrediet. Het negatieve krediet van € 186.501 bestaat uit het gevoteerd voorbereidingskrediet van € 285.000 minus de al gerealiseerde voorbereidingskosten van € 471.501 op het moment van schrijven. Voor de goede orde: het zijn de gerealiseerde uitgaven in de periode 2021 tot en met het eerste kwartaal van 2023. Hieruit volgt dat de gerealiseerde uitgaven hoger uitvallen dan het gevoteerde voorbereidingskrediet. Daarnaast verwachten we in 2023 nog voorbereidingskosten te moeten maken om in 2023 tot een vastgesteld bestemmingsplan te komen. Op basis van huidig inzicht schatten we de planvoorbereidingskosten in op een bedrag van € 891.873 voor de periode tot en met 2023. Rekening houdend met een nog te ontvangen subsidie ter dekking van gerealiseerde kosten in 2022 is een aanvullend voorbereidingskrediet van € 513.525 benodigd. Hieronder is de uitwerking opgenomen:

Omschrijving	Bedrag	Toelichting
<i>Totaal gevoteerd krediet</i>		
- Vaststellen startnotitie - 28 oktober 2021 (raad)	€ 200.000	voor opstellen startnotitie en locatiepaspoort
- Aanvullend voorbereidingskrediet - 1e Berap 2022	€ 85.000	voor opstellen startnotitie tot aan de start van formele procedure omgevingsplan
Totaal gevoteerd krediet voor Varsseveld De Tuit (A)	€ 285.000	
<i>Inventarisatie kosten t/m 31.12.2023</i>		
Gerealiseerde kosten per 31.12.2022	€ 443.827	
Interne uren 2023 (prognose)	€ 90.000	
Restant lopende verplichtingen (inclusief meerwerk)	€ 101.908	
Nieuwe verplichtingen / regie opdrachten	€ 266.138	
Totaal geïnventariseerde kosten (B)	€ 891.873	
<i>Aanvullend benodigde krediet</i>		
Totaal gevoteerd krediet voor Varsseveld De Tuit (A)	€ 285.000	
Totaal geïnventariseerde kosten (B)	€ 891.873	
Aanvullend krediet benodigd (C = B - A)	€ 606.873	
Subsidie NGE - op basis van gefactureerde kosten 2022	€ 60.360	Op basis van gefactureerde kosten in 2022
Subsidie "Oplossen knelpunten bij procedures woningbouw"	€ 32.988	
Totaal dekking vanuit te ontvangen subsidie (D)	€ 93.348	
Per saldo aanvullend benodigd krediet (E = C - D)	€ 513.525	voor periode tot 31.12.2023

Het aanvullend benodigd voorbereidingskrediet is op hoofdlijnen als volgt te verklaren:

- **Gevolgen gesloten woondeal:** de gemeente heeft samen met de regio en provincie de woondeal voor de Achterhoek opgesteld. Deze woondeal gaat uit van een verdeling in woningtypes en prijsklassen, die aanvankelijk niet in het stedenbouwkundig ontwerp waren voorzien. Dat maakt dat extra overleg en ontwerp aanpassingen nodig waren en zijn over de doorwerking daarvan in het stedenbouwkundig ontwerp, het bestemmingsplan, het exploitatieplan en afspraken met grondeigenaren
- **Gevolgen mogelijke aanpassing tracé A18 / N18:** in september 2022 is in de Achterhoekraad een amendement aangenomen om te verkennen hoe de huidige A18 / N18 omgezet kan worden naar een soepele weg met twee rijbanen, een maximumsnelheid van 100 kilometer per uur met ongelijkvloerse kruisingen om de bereikbaarheid en de doorstroming van de regio te verbeteren. De huidige kruising A18 / N18 direct ten noordwesten van De Tuit moet in dat licht aangepast worden. Hiervoor is extra verkeersonderzoek nodig en afstemming over de doorwerking daarvan in het stedenbouwkundig ontwerp, bestemmingsplan, exploitatieplan en afspraken met grondeigenaren
- **Maatwerk in stedenbouwkundig ontwerp:** voor het creëren van draagvlak voor het plan De Tuit is gekozen voor een intensief participatieproces met grondeigenaren, omwonenden en andere belanghebbenden. Concreet houdt dat in dat veel gesprekken met deze partijen worden gevoerd om het stedenbouwkundig ontwerp te bespreken en om te onderzoeken waar maatwerk mogelijk is om tegemoet te komen aan hun wensen, ideeën en bezwaren. Door hier aan de voorkant extra tijd in te investeren, willen we voorkomen dat straks in de formele procedure zienswijzen en bezwaren worden ingediend met mogelijke vertraging en extra kosten tot gevolg
- **Woo verzoek:** in 2022 is een verzoek Wet open overheid door omwonenden ingediend. In het verzamelen van de gevraagde informatie en het beantwoorden van de vragen is extra tijd gaan zitten met als gevolg extra kosten.

Het verzoek aan de raad is dan ook om het voorbereidingskrediet voor de ontwikkeling van De Tuit per saldo met € 513.525 op te hogen tot een totaal van € 798.525 op peildatum 1 januari 2023. Het bedrag bestaat uit het reeds gevoteerde krediet van € 285.000 plus het aanvullend benodigd voorbereidingskrediet van € 513.525 voor de periode tot en met 2023. De gemaakte voorbereidingskosten worden uiteindelijk overgeheveld naar de door de gemeente te openen grondexploitatie voor Varsseveld De Tuit.

Varsseveld Noord

De startnotitie voor Varsseveld Noord is op 31 mei 2022 door het college vastgesteld. In de startnotitie zijn de voorbereidingskosten voor het opstellen van de startnotitie plus locatiepaspoort begroot op een bedrag van in totaal € 235.000. Bij het vaststellen van de 2e Berap 2022 is aan de raad gevraagd om het voorbereidingskrediet van € 235.000 voor Varsseveld Noord op te voeren. Het voorbereidingskrediet is gekoppeld aan de hiervoor benoemde producten en overstijgt daarmee het kalenderjaar. De tot nu toe gerealiseerde uitgaven hebben betrekking op onderzoeken, interne uren en het opstellen van het concept locatiepaspoort voor de beoogde ontwikkeling.

Biezenakker

De startnotitie voor de ontwikkeling van Biezenakker in Ulft is in maart 2022 door het college vastgesteld. Na het vaststellen van de startnotitie heeft de raad via de 1e Berap van 2022 het voorbereidingskrediet van in totaal € 298.080 beschikbaar gesteld voor het opstellen van de startnotitie, het locatiepaspoort en een deel van het stedenbouwkundig plan. De tot nu toe gerealiseerde uitgaven hebben betrekking op de uitgevoerde onderzoeken, extern juridisch advies, het opstellen van het concept locatiepaspoort en interne uren. Daarnaast is vanuit de provincie een subsidie toegekend voor de versnelling van woningbouw.

Lenteleven

De startnotitie voor de ontwikkeling van Lenteleven is in het voorjaar van 2022 door het college vastgesteld. In de startnotitie is een begroting van de voorbereidingskosten voor het opstellen van de startnotitie, het locatiepaspoort en een deel van het stedenbouwkundig plan opgenomen. Na het vaststellen van de startnotitie heeft de raad via de 1e Berap 2022 het voorbereidingskrediet ter grootte van € 268.630 beschikbaar gesteld. Het beschikbaar gestelde voorbereidingskrediet is gekoppeld aan het opstellen van de hiervoor benoemde producten en kan daarmee een kalenderjaar overstijgen. De tot nu gerealiseerde uitgaven hebben betrekking op onderzoeken, juridisch advies, het opstellen van het concept locatiepaspoort en interne uren. Vanuit de provincie is een subsidie ten behoeve van de versnelling beschikbaar gesteld.

Voorbroek

Voor deze uitleglocatie is nog geen project opgestart en is dus ook nog geen voorbereidingskrediet opgevoerd.

Wesenthorst

In 2020 is er €100.000 voorbereidingskrediet beschikbaar gesteld voor transformatie van de Wesenthorst en omliggend gebied. In 2021 is, na het vaststellen van de startnotitie, gestart met het traject van herontwikkeling van het plangebied. Op dit moment is ca. € 79.000 van het beschikbaar gestelde voorbereidingskrediet gerealiseerd (periode 2020 tot en met het moment van schrijven). Dit bedrag is besteed aan de stedenbouwkundige verkenning, interne uren, juridische kosten en de eerste verkennende onderzoeken. Voor het vervolg in 2023 verwachten we € 206.000 aan plankosten nodig te hebben voor interne uren, aanvullende onderzoeken en stedenbouwkundig ontwerp (locatiepaspoort en stedenbouwkundig plan). De totale uitgaven worden dan ook begroot op afgerond € 285.000 (€ 79.000 + € 206.000) en rekening houdende met het reeds gevoteerde krediet van € 100.000 wordt nu dan ook een aanvullend voorbereidingskrediet van afgerond € 185.000 aangevraagd.

De gemaakte voorbereidingskosten worden uiteindelijk overgeheveld naar de door de gemeente te openen grondexploitatie voor plangebied Wesenthorst.

Begrotingswijziging

Pgr	Begrotingswijziging	Saldo
1	De gemeente waar het goed wonen is	-429
2	Een leefbare gemeente	-1.474
3	De werkende gemeente	-420
4	De dienstverlenende gemeente	-394
5	Bedrijfsvoering/ overhead	-448
99	Algemene dekkingsmiddelen	1.830
	Saldo begrotingswijzigingen	-1.335

Butgetair neutrale wijzigingen

Programma (x1.000)	Uitgaven	Inkomsten	Toelichting
1 De gemeente waar het goed wonen is	2.354.533	1.243.092	Reserve en balansmutaties, project snippergroen
2 Een leefbare gemeente	- 2.417.943	-20.663	Formatie Stoer, HAR, inburgering, balansmutaties
3 De werkende gemeente	403.564	112.724	Reserve en balansmutaties, regiocoördinator
4 De dienstverlenende gemeente	-	-	
5 Bedrijfsvoering/ overhead	3.019.621	2.024.622	Formatie Stoer, reservemutaties, regiocoördinator
99 Algemene dekkingsmiddelen	-	-	
Saldo begrotingswijzigingen	3.359.775	3.359.775	

